

PRÒXIMA L'ENTRADA A LA CEE

Ingovernable Portugal

La irrupció del nou partit del president Eanes i la desfeta dels socialistes han marcat les eleccions portugueses

Ernest Udina

Soares, president, i Eanes, primer ministre: aquest escenari de ficció política pot ben bé produir-se a partir del gener i en posteriors eleccions que serien les onzenes en onze anys.

El resultat de les eleccions legislatives portugueses del sis d'octubre s'ha comentat sobretot com una derrota del socialisme i una victòria del centre-dreta. Hi ha, però, encara un aspecte més important: la forta irrupció —divuit per cent dels vots, quaranta-tres escons i tercer partit del país— del fins ara inèdit Partit Renovador Democràtic del president Eanes, el qual transforma el sistema de partits que havia viscut Portugal des de la revolució democràtica del 25 d'abril de 1974.

L'aspecte de la ingovernabilitat de Portugal ha quedat ben palès amb les noves eleccions. La nova figura de Cavaco Silva, un home sempre crític dins el Partit Socialdemòcrata, tant a les aliances amb la dreta com amb els socialistes, veurà fortament condicionada la seva política pel suport que des de fora del govern li donarà el nou àrbitre de la situació, el partit eanista. Com tantes altres eleccions portugueses, aquestes han estat també de transició, tant pel resultat, que no estableix cap majoria clara, com pel fet que les presidencials de gener comportaran probablement la convocatòria de noves eleccions.

L'esquema republicà francès, que fins ara ha funcionat més enllà dels Pirineus, no és cap garantia per a l'estabilitat governamental a Portu-

Soares ha estat el gran derrotat.

gal. Com d'altra banda, tampoc no ho serà probablement a França si com sembla els socialistes perden en les eleccions de la primavera pròxima i el president Mitterrand ha de buscar difícils formes de cohabitació amb la nova majoria.

La inestabilitat política portuguesa prové de l'específica arrancada militar, i alhora marxista i populista, de la revolució dels clavells. Passada l'època de governs militars, cap partit no ha mostrat una llarga continuïtat, i la política d'austeritat que s'ha vist obligat a implantar Soares ha perjudicat fortament el PSP, que ha baixat del 36 al 20 per cent de vots. No hi ha grans esperances que

el renovat partit de centre-dreta socialdemòcrata, que al cap i a la fi només ha pujat dos punts, del 27 al 29 per cent, tingui l'adhesió i el poder suficients per arranjar una situació econòmica en la qual, si bé la inflació ha anat baixant del 30 al 17 per cent, és encara massa patent el greu problema del retard tecnològic, que augmentarà amb l'ingrés a la CEE. Els partits que s'han alternat fins ara al poder, el dretà CDS i els dos esmentats, sovint aliats entre ells, no han estat capaços de respondre a les aspiracions del poble i s'han desprestigiats per les sovintejadades maniobres, ruptures de coalicions i les contínues cites electorals.

És així com s'explica la gran irrupció del partit eanista, que, com molt bé ha definit un corresponsal britànic, no fa més que «atacar totes les ideologies establides, sense professar-ne cap». Acompanyada aquesta actitud de la curiosa «Evita» que a Portugal té el nom de Nelinha, esposa del president Eanes, es de tèmer que aquest militar populista, hereu amb una posició centrada de la revolució dels clavells, no distorsioni encara més una vida política en la qual les persones prevalen més que els partits.

Tot i així, la ideologia d'Eanes té molts elements tretts de l'arsenal socialista i potser això farà possible una entesa que permeti al partit eanista donar suport al candidat presidencial Mario Soares, que és encara el millor situat, malgrat la recent derrota electoral. El que en tot cas sembla segur és que el nou partit del govern, minoritari, no tindrà èxit en la seva gestió. Per tant, el recanvi ja està preparat en la forma del nou partit populista d'Eanes, que a la llarga pot encara complicar més un panorama polític marcat durant deu anys per la inestabilitat de governs, amb tot el que això comporta al país que, a partit del primer de gener, serà el més retardat dels dotze de la CEE. □